

Beleidsplan Jonge Kind

Beleidsplan Jonge Kind

Basisschool de Kameleon

© mei 2019

Herzien mei 2025

INHOUDSOPGAVE

1	VISIE	3
1.1	ONTWIKKELINGSGERICHT ONDERWIJS	3
2	SAMENWERKING BINNEN IKC DE SCHILDEN	3
3	DOELEN	4
3.1	LEER- EN ONTWIKKELINGSLIJNEN JONGE KIND (4-7 JAAR)	4
4	IN DE PRAKTIJK	5
4.1	THEMATISCH WERKEN	6
4.2	DOORLOPENDE LIJN GROEP 3	6
4.3	LEERLIJN LEREN LEREN	6
4.4	(SPEL)BEGELEIDING	7
4.5	HANDELINGSGERICHT PASSEND ONDERWIJS	7
4.6	OUDEPARTICIPATIE	8
5	BORGING	8
5.1	OBSERVEREN EN RAPPORTEREN	9
5.2	JONGE KIND SPECIALIST	9
5.3	ZORG	10
5.4	OVERLEG	10
6	BIJLAGEN	10
6.1	JAARPLANNING	10
6.2	THEMAOVERZICHT	12
6.3	THEMAPLAN	13
6.4	THEORETISCH KADER: SPEL	13

1 VISIE

1.1 ONTWIKKELINGSGERICHT ONDERWIJS

De Kameleon wil onderwijs aan het jonge kind aanbieden op een ontwikkelingsgerichte wijze waarbij we werken vanuit thema's en het spel als uitgangspunt wordt genomen. Het ontwikkelingsgericht onderwijs (OGO) bij kleuters is een pedagogische en didactische benadering die gericht is op het stimuleren van de brede ontwikkeling van jonge kinderen. Het sluit nauw aan bij hun natuurlijke nieuwsgierigheid, belevingswereld en behoefte aan betekenisvol leren. Deze aanpak is gebaseerd op de theorieën van o.a. Vygotsky en legt de nadruk op de sociale en culturele context waarin kinderen leren.

Een beknopte richtlijn voor het werken volgens de principes van het OGO:

Betekenisvol leren

Activiteiten sluiten aan bij de leefwereld en interesses van de kleuters. Leren gebeurt in speels, thematisch en sociaal verband (bijv. het thema hulpdiensten, de ruimte, de dierentuin). En er wordt uitgegaan van echte ervaringen en situaties waarin kinderen zich betrokken voelen.

Zone van naaste ontwikkeling

Leerkrachten spelen actief in op wat het kind net nog niet alleen kan, maar wel met hulp. Dit stimuleert groei en ontwikkeling, in plaats van enkel herhalen wat al gekend is.

Samen spelen = samen leren

Sociaal leren staat centraal. Kinderen leren door samen te spelen, te praten, te overleggen, rollen te verdelen, enz. De leerkracht is medespeler, observator en begeleider.

Brede ontwikkeling staat centraal

Cognitieve ontwikkeling is belangrijk, maar ook sociaal-emotionele, motorische en creatieve ontwikkeling krijgen aandacht. Gedurende een schooldag is er ruimte voor spel, verbeelding, expressie, beweging en emotie.

Rijke leeromgeving

De klasruimte is ingericht met hoeken (bouwhoek, huishoek, leeshoek, rekenhoek, etc.) die uitnodigen tot spelen en ontdekken. De materialen zijn uitdagend en aangepast aan de ontwikkelingsfase.

Observeren en begeleiden

De leerkracht observeert systematisch het spel en gedrag van de kinderen op basis daarvan worden activiteiten aangepast of nieuwe impulsen gegeven.

Missie: Wij streven naar onderwijs in een veilig schoolklimaat, waarbij de kinderen met een positief kritische houding en doordachte uitdagingen tot zelfstandig leren komen.

2 SAMENWERKING BINNEN IKC DE SCHILDEN

Tussen de pedagogisch medewerkers van de peuteropvang Kind & Co en de leerkrachten is een goed contact wat zorgt voor een doorgaande lijn in het volgen van de ontwikkeling van jonge kinderen.

Dit maakt het mogelijk om vanaf 3-jarige leeftijd naar 'school' te gaan. De startgroep is een initiatief van de samenwerkende partners: Basisschool De Kameleon en de peuteropvang van Kind & Co en is een extra activiteit voor de peuter die 3 jaar is. We organiseren een aantal momenten in de week dat de peuters en de kleuters elkaar ontmoeten. De peuters nemen een kijkje in de kleutergroep door mee te spelen in de groepen 1 en 2.

De onderbouwvleugel is een rijke leeromgeving. In de groepen zijn de hoeken waarbij spel centraal staat. Op de gang kunnen de kinderen kiezen om te puzzelen, te lezen of voor een spel uit de kast te kiezen. Door dit initiatief wordt de stap naar de kleuterklas kleiner gemaakt. De peuters leren de werkwijze van een basisschool kennen en maken kennis met de leerkrachten en kleuters. De overstap naar de basisschool zal soepel verlopen,

omdat dit een veilige omgeving is geworden van de peuter. De samenwerking tussen de pedagogisch medewerker en de leerkracht wordt rondom iedere schoolvakantie geëvalueerd. Thema-avonden worden samen georganiseerd. Bijvoorbeeld een samenwerking tussen de logopediste van Uniek, de peuteropvang van Kind en Co en de Kameleon: Een avond over logopedie.

3 DOELEN

3.1 LEER- EN ONTWIKKELINGSLIJNEN JONGE KIND (4-7 JAAR)

De leerlijnen Jonge kind bestaan uit vijf leergebieden: Spel, motoriek, taal, rekenen en sociaal-emotioneel. Deze aparte module binnen het leerlingvolgsysteem ParnasSys gebruiken we om het onderwijsaanbod te plannen en te evalueren, maar ook om de ontwikkeling van leerlingen vast te leggen en te volgen. De leerlijn is gebaseerd op de SLO doelen (<http://jongekind.slo.nl/>).

SPEL

Spelend leren is belangrijk voor de totale ontwikkeling van het jonge kind. Spel is het begin van leren; het helpt jonge kinderen hun kennis over de wereld en hun handelingsmogelijkheden uit te breiden.

Het spel heeft waarde voor de emotionele ontwikkeling (gevoelens uiten en verwerken), sociale ontwikkeling (afstemmen van gedrag, sociale cognitie) en intellectuele ontwikkeling (toename voorstellingsvermogen en taalontwikkeling).

Leerlijnen Jonge kind heeft de ontwikkeling van het spel beschreven in de leeftijd van 3,5 jaar tot en met 6,5 jaar met de fases manipulerend spel, eenvoudig rollenspel en gezamenlijk thematisch rollenspel. Daarnaast staan in de leerlijnen ook leerdoelen voor regelspel, zoals gezelschapsspellen. Omdat vaardigheden voor alle leergebieden zoveel mogelijk worden aangeboden in spelsituaties, is het meestal niet nodig om apart aan speldoelen te werken.

MOTORIEK

Een goed ontwikkelde motoriek is basis voor een goede en evenwichtige ontwikkeling, zowel cognitief als sociaal- emotioneel. Juist om kinderen veel beweging te geven komt er ruimte vrij in de hersenen om cognitief verder te ontwikkelen. Daarnaast is het goed voor een positief zelfbeeld. Het is van groot belang om tegemoet te komen aan de bewegingsdrang die jonge kinderen hebben bij gym en buitenspel.

Het leergebied motoriek in leerlijnen Jonge kind is opgedeeld in de grote en de kleine motoriek. De leerlijn grote motoriek bestaat uit verschillende onderdelen, zoals springen, gooien en vangen, klimmen en klauteren, rollen, balanceren en tikspelen. De hoofddoelen van de leerlijn fijne motoriek omvatten de ontwikkeling van tekenen en kleuren tot de voorbereidende schrijfhandelingen. Daarnaast bevat de leerlijn doelen voor de ontwikkeling d.m.v. fijn motorisch ontwikkelingsmateriaal (kralen rijgen, sluitingen openen en dicht doen).

TAAL

Het ontwikkelen van een goede taalvaardigheid en hebben van een grote woordenschat is van groot belang. Voor het leren lezen en het begrijpen van wat we lezen is het al bij jonge kinderen nodig dat ze actief met woorden in aanraking komen.

Het leergebied taal is opgedeeld in beginnende geletterdheid en interactief taalgebruik. Bij de leerlijn interactief taalgebruik komt de mondelinge taalvaardigheid terug. Daarbij zijn onderdelen opgenomen van het woordgebruik, het vloeiend en verstaanbaar vertellen, het luisteren, het voeren van gesprekjes en het uiten van de mening en het stellen van vragen. De leerlijn beginnende geletterdheid bestaat uit de onderdelen verhaalbegrip, taalfuncties, boekoriëntatie en taalbewustzijn.

Verhaalbegrip: Hieronder verstaan we de mate waarin een kleuter de 'taal' van voorleesboeken begrijpt. De woordenschat speelt daarbij een belangrijke rol.

Bijbehorende leeractiviteiten zijn: een kort voorgelezen verhaal chronologisch en samenhangend na laten

vertellen m.b.v. plaatjes en waarnemingsvragen.

Taalfuncties: Hieronder verstaan we de rol die de taal speelt in een bepaalde taaluitingen. Bijbehorende leeractiviteiten zijn: het aanbieden van pictogrammen; het spelen met letters; het lezen van eigen naam en andere woorden.

Boekoriëntatie: Hieronder verstaan we de mate waarin een kleuter begrijpt dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen, dat een boek van voor naar achter gelezen wordt en dat je vragen kunt stellen over een boek. Bijbehorende leeractiviteiten zijn: het voorspellen van een boek a.d.h.v. een boekomslag, plaatjes of titel.

Taalbewustzijn: Hieronder verstaan we de mate waarin kinderen woorden in klankgroepen kunnen verdelen, eindrijm kunnen herkennen en toepassen en woorden in fonemen (losse klanken) kunnen verdelen. Bijbehorende leeractiviteiten zijn: spelen met klanken, woorden en zinnen; woorden in lettergrepen verdelen; auditieve oefeningen. Daarnaast wordt er om de week een nieuwe letter aangeboden (zowel medeklinkers als klinkers) door middel van klankgebaren. Dit wordt vastgelegd in de jaarplanning (zie bijlage 5.1, p.9).

REKENEN

Jonge kinderen krijgen spelenderwijs grip op de wereld om hen heen. Rekenen/wiskunde zit verborgen in alledaagse activiteiten en in spel. Het leergebied rekenen is onderverdeeld in drie domeinen; tellen en getalbegrip, meten en meetkunde.

Tellen en getalbegrip: Hieronder verstaan we het grip krijgen op de getallenwereld. Bijbehorende leeractiviteiten zijn: omgaan met de telrij (akoestisch-, synchroon- en resultaatief tellen); omgaan met hoeveelheidsbegrippen (veel/weinig/ meer/minder/evenveel, verkort kunnen tellen, erbij- en eraf-handelingen); omgaan met getallen (aantal (hoeveelheid); telgetal (volgorde); meetgetal (maat); naamgetal (naam); rekengetal).

Meten: Hieronder verstaan we het herkennen, onderscheiden en begrijpen van verschillende grootheden: lengte, oppervlakte, gewicht, inhoud, geld, tijd. Bijbehorende leeractiviteiten zijn: classificeren: voorwerpen kunnen sorteren op basis van eigenschappen; redeneren over verschillende grootheden in eenvoudige probleem- en conflictsituaties; verbanden leggen: het aflezen van meetuitkomsten in grafische voorstellingen; meten met een betekenisvolle maat: voeten, handen, meetstroken en meetinstrumenten.

Meetkunde: Hieronder verstaan we het leren begrijpen van de ruimte, het herkennen van meetkundige begrippen en het gebruiken van de taal die erbij hoort. Bijbehorende leeractiviteiten zijn: oriënteren, lokaliseren en het innemen van een standpunt; construeren (het maken van ruimtelijke- en vlakke objecten); opereren met vormen en figuren.

SOCIAAL- EMOTIONEEL

De sociaal-emotionele ontwikkeling is de ontwikkeling van een eigen persoonlijkheid. Eigenheid, aanleg, zelfbeeld en temperament worden zichtbaar. Het kind leert gevoelens van zichzelf en de ander te begrijpen en er rekening mee te houden. Dit alles leidt tot sociale competenties voor het leven.

Optimale betrokkenheid en welbevinden zijn voorwaarden voor een kind om zich te kunnen ontwikkelen. We gebruiken de methode Vreedzame School als leidraad voor de lessen.

Naast bovenstaande leergebieden sluit het onderwijsaanbod ook aan op de volgende vakgebieden: Wereldoriëntatie, Engels (methode Take It Easy), techniek, muziek (methode 123ZING) en drama, beeldend (methode laat maar zien).

4.1 THEMATISCH WERKEN

Ons onderwijsaanbod is ingericht a.d.h.v. thema's ([zie bijlage 6.2 themaoverzicht](#)). Gedurende het jaar werken we met 5 thema's die aansluiten bij de belangstelling en belevingswereld van de kleuter. De jaarfeesten en seizoenen worden geïntegreerd binnen de thema's. Binnen het thema komen alle ontwikkelingsgebieden aanbod. De periode van een thema is ongeveer 7 weken en is opgedeeld in 5 fases:

fase 0 Voorbereiding

fase 1 Oriëntatie

fase 2 Uitvoering

fase 3 Afronding

fase 4 Evaluatie ([zie bijlage: 6.1 jaarplanning](#))

Vorbereiding:

Het basisaanbod met plustaken voor de verrijkgroep wordt in een themaplan ([zie bijlage 6.3](#)) vastgelegd door het onderbouwteam. In het themaplan worden per leergebied de doelen en aanpak beschreven. Ook wordt er besloten hoe de themahoek wordt ingericht.

Oriëntatie:

Het thema start met een voorbereidingsweek. In die week mogen de leerlingen ideeën inbrengen en materialen verzamelen die nodig zijn voor activiteiten en/of de hoeken. Ook wordt de themahoek ingericht samen met de leerlingen en worden plannen gemaakt.

Uitvoering:

In deze fase worden de activiteiten uitgevoerd, bijgesteld en uitgebreid. De leerkrachten openen de themahoek op ludieke wijze.

Afronding:

Aan het eind van het thema wordt er gezorgd voor een afsluiting in de vorm van een toneelstukje door de leerlingen, inloop voor ouders, tentoonstelling etc. De themahoek wordt afgebouwd.

Evaluatie:

Het themaplan wordt afgerond en opgeslagen in ParnasSys. De doelen worden geëvalueerd en geregistreerd in de leerlijnen Jonge kind. Doelen die herhaald moeten worden in het nieuwe thema worden vastgesteld in een nieuw themaplan en aangevuld met nieuwe doelen.

4.2 DOORLOPENDE LIJN GROEP 3

De leerlingen uit groep 3 komen tot spel in de hoeken en maken gebruik van de ontwikkelingsmaterialen uit de kasten. Op deze manier wordt er gezorgd voor een doorlopende lijn binnen de spelontwikkeling. (zie ook: [Protocol overgang groep 2 naar groep 3](#)) De leerkrachten groep 1,2 en 3 hebben tijdens het bouwoverleg contact en bespreken wat de kinderen in de groepen 1 en 2 nodig hebben om goed over te gaan naar groep 3.

4.3 LEERLIJN LEREN LEREN

Tijdens het zelfstandig spelen en werken kiezen de kinderen hun taak met de hulp van het kiesbord. In de middag staat er een circuit voor de kinderen klaar, waar ze werken aan verschillende opdrachten, doelen en technieken. Tijdens deze spelmomenten observeert de leerkracht hoe de kinderen een taak aanpakken volgens het leergebied plannen (leren leren) van Parnasys. De leerkracht motiveert de kinderen om zoveel mogelijk taken zelfstandig uit te voeren (leer mij het zelf te doen) of om hulp te vragen bij een ander kind.

Tijdens de spel en werkmomenten is de leerkracht ook een periode niet beschikbaar als zij instructie geeft in de kleine kring. Op die momenten staat het verkeerslicht op oranje en draagt ze een oranje ketting. De kinderen wordt dan geleerd een taak zelfstandig of met de hulp van een ander kind op te lossen en af te maken.

Dagelijks wordt na het spel en werk moment geëvalueerd hoe de kinderen hun taken hebben gemaakt en tegen welke problemen ze hebben opgelost. De leerkracht kan hiervoor foto- en filmmateriaal gebruiken en of de kinderen de gelegenheid geven hierover te vertellen.

4.4 (SPEL)BEGELEIDING

Wekelijks wordt er gewerkt met taal- en rekenbegeleidingsgroepjes. Dit zijn kleine groepjes leerlingen die op niveau zijn ingedeeld (intensieve- basis- en verrijkgingsgroep). In een begeleidingsgroepje wordt er gewerkt aan een specifiek doel onder leiding van de leerkracht. Hoe de begeleidingsgroepjes tot stand komen wordt bepaald naar aanleiding van observaties vanuit de EDI lessen, werken in de hoeken en tijdens speel-, werktijd. Een activiteit in een begeleidingsgroepje wordt spelenderwijs gestuurd door de leerkracht. Daarnaast kan de leerkracht ook spelbegeleiding bieden in spelsituaties, bijvoorbeeld in een hoek of op het speelplein. Daarbij neemt de leerkracht een rol aan die ervoor zorgt dat het spel van de kinderen naar een hoger niveau gebracht wordt. De theorie over wat spel inhoudt, hoe de spelontwikkeling gestimuleerd kan worden en welke rol de leerkracht kan innemen bij spelbegeleiding, wordt er doorverwezen naar bijlage 6.5 theoretisch kader: spel.

4.5 HANDELINGSGERICHT PASSEND ONDERWIJS

Handelingsgericht passend onderwijs is een systematische manier van werken, waarbij het aanbod afgestemd is op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De leerlijnen Jonge kind zijn zo ingericht dat de leerkracht per leerling vaststelt welke doelen behaald zijn. In de doorgaande lijn kan de leerkracht zo ook zien wat de volgende stap in de ontwikkeling van deze leerling moet zijn, zodat het aanbod daarop afgestemd kan worden. Omdat de leerkracht de voortgang van alle leerlingen in de groep tegelijkertijd kan bekijken, kan het aanbod per (sub)groep worden gepland.

1. Waarnemen

Observeren is een vorm van bewust waarnemen. Bij jonge kinderen is het belangrijk om d.m.v. observaties gegevens te verkrijgen, niet door te meten. Een leerkracht observeert a.d.h.v. de leerdoelen vanuit de leerlijnen Jonge kind. De leerkracht bepaalt vooraf wat, wanneer en hoe er geobserveerd wordt. Bij het observeren is het belangrijk om objectief naar de leerlingen te kijken en in betekenisvolle situaties te observeren. Bij dergelijke

taken is de leerling vaak meer betrokken.

De tussentijdse observaties worden genoteerd op de doelenlijsten. De observaties resulteren uiteindelijk in het afvinken van behaalde doelen op het planscherm in de leerlijnen van Parnassys.

2. Begrijpen

De centrale vraag tijdens de fase van begrijpen is: Wat heeft deze leerling/deze groep nodig om verder te ontwikkelen? Voor deze fase van begrijpen is het groepsplanscherm van belang. Hier staat immers voor alle leerlingen van de groep welke doelen zij behaald hebben en wat de volgende stap in hun ontwikkeling zou moeten zijn.

3. Wegen

Het wegen houdt in dat de leerkracht een afweging maakt welke leerlingen aan welke leerdoelen gaan werken. Daarbij is het van belang om te clusteren. De leerlingen die niet op het niveau van de grootste groep kunnen werken, omdat zij buiten het basisaanbod vallen, kunnen wellicht bij elkaar in een clustergroepje worden geplaatst (intensieve- en verrijkgroep). Alleen de enkele leerling die qua ontwikkeling zover afwijkt van de groep dat hij/zij niet in één van de groepen past, krijgt een individueel plan. In groep 1 en 2 zal dit niet veel voorkomen. Op het planscherm kan de leerkracht d.m.v. vinkjes aangeven welke leerlingen gezamenlijk aan welke doelen gaan werken.

4. Plannen

Bij de planfase zet de leerkracht de observaties en afwegingen uit de voorgaande fasen om in een concreet plan. Het basisplan is het themaplan waarin de doelen staan beschreven met bijbehorende aanpak. Ook is in dit plan te lezen welke aanpak nodig is voor de verrijkgroep, de plustaken.

Er wordt een sublesgroep aangemaakt voor de intensieve groep in ParnasSys. De leerdoelen en leerlingen worden vanaf het groepsoverzicht in een sublesgroep geplaatst. In dit plan is vervolgens ruimte om een concrete aanpak te beschrijven voor de groep en eventueel een afwijkende aanpak voor individuele leerlingen.

5. Handelen

Het beredeneerde aanbod, dat tijdens de vorige fase is beschreven, moet een concrete uitwerking krijgen. Voor kleuters is het van belang dat leren spelenderwijs en in ontwikkelingsprongen gebeurt. Zo worden de leerdoelen aangeboden tijdens het werken aan het thema in de hoeken, tijdens de speel- en werkles, kringactiviteiten en EDI-lessen. Tijdens het buitenspelen of het gymmen wordt de ontwikkeling van spel en grote motoriek gestimuleerd.

6. Evalueren

Door te evalueren is het mogelijk om het (vervolg)aanbod en de aanpak nog beter af te stemmen op de groep en op het huidige niveau van functioneren van de leerlingen. Evalueren binnen de module leerlijnen gebeurt d.m.v. het afvinken van behaalde doelen. Daarvoor zijn observaties noodzakelijk.

4.6 OUDERPARTICIPATIE

In de kleutergroep zetten we de hulp van ouders in bij verschillende activiteiten. Twee keer in het schooljaar wordt er een techniekcircuit georganiseerd gedurende 6-8 weken waarbij de ouders een activiteit begeleiden. Aan het einde van het thema wordt het thema afgerond waarbij de ouders de gelegenheid hebben om te komen kijken. De ouders krijgen de tijd en ruimte om een kijkje te kunnen nemen in de klas. Daarnaast helpen ouders mee met de activiteiten die schoolbreed zijn, zoals vervoer naar een uitje, luizenpluizen of de sportdag begeleiden.

5 BORGING

5.1 OBSERVEREN EN RAPPORTEREN

Observatie

Gedurende het thema worden er a.d.h.v. observaties gegevens verzameld door de leerkracht en ingevuld op de doelenlijsten. Na ieder thema, in de fase evaluatie, worden de doelen geëvalueerd en geregistreerd in de leerlijnen Jonge kind in Parnassys. De doelen worden afgevinkt als de leerling (minimaal) 3 keer in verschillende situaties heeft laten zien dat hij/zij het doel beheerst door het op een juiste manier toe te passen. Het is van belang dat *alle* behaalde doelen geregistreerd worden van de leerlingen, zodat een ontwikkelingsvoorsprong per leergebied zichtbaar wordt.

Sociaal emotionele ontwikkeling en leerlijn Leren leren

De dimensies betrokkenheid en welbevinden (en taakgerichtheid) worden gedurende het hele schooljaar geobserveerd en geregistreerd in de groepen 1 en 2. De overige 5 dimensies en de leerlijn Leren leren zijn ingepland, zodat er vaste momenten zijn voor registreren. Als de doelen nog niet behaald zijn, dan worden deze doelen herhaald in de volgende periode.

Planning:

Sociaal- emotionele ontwikkeling groep 2, vanaf februari: Sociaal initiatief, sociale flexibiliteit, sociale autonomie, impulsbeheersing, inlevingsvermogen. In groep 1 worden deze dimensies niet geregistreerd.

Leerlijn Leren leren:

Thema 1: Samenspelen en samenwerken

Thema 2: Uitgestelde aandacht

Thema 3: Zelfstandig doorwerken

Thema 4: Taakaanpak

Thema 5: Reflectie op werk

Tot slot wordt de signaleringslijst dyslexie ingevuld a.d.h.v. observaties. In januari groep 2 en in juni groep 1 en 2. Daarnaast wordt de letterkennistoets op deze twee momenten afgenomen in groep 2.

Rapport en streefplan

Twee keer per jaar krijgen de leerlingen een rapport. Het rapport bestaat uit een portrettekening, het reflectieblad kind, het reflectieblad leerkracht.

Het leerlijnenprofiel uit Parnassys wordt mondeling in een gesprek met ouders besproken.

Het leerlijnenprofiel geeft een beknopt overzicht van de ontwikkelingslijn van de leerling. Om een uitgebreid overzicht te krijgen van de (niet-)behaalde doelen van de leerling, wordt er gebruik gemaakt van het streefplan.

Met ouders is goed contact wanneer de doelen niet worden behaald.

Het streefplan van de leerlingen die nog niet alle doelen behaald hebben en doorgaan naar leerjaar 3 wordt overgedragen aan de nieuwe leerkracht. Zo heeft de leerkracht een duidelijk overzicht van de ontwikkeling van de leerling. In groep 3 worden de niet-behaalde doelen weer opgepakt m.b.v. de methodes. De toets gegevens en observaties van de leerkracht bepalen of de doelen gehaald zijn. De leerkracht van groep 3 registreert dit niet meer in de leerlijnen van Parnassys.

5.2 JONGE KIND SPECIALIST

De jonge kind specialist is een professional die betrokken is bij de specifieke ontwikkeling van het jonge kind. Zij heeft expertise op het gebied van de ontwikkeling en leren van het jonge kind van nul tot zeven jaar. Zij zet zich preventief in ter versterking van het begeleidings- en onderwijsaanbod voor jonge kinderen.

Bijbehorende taken van de jonge kind specialist zijn:

- Draagt kennis over m.b.t. de eigenheid in de ontwikkeling van jonge kinderen en de specifieke behoeften hierbij.
- Adviseert professionals over de begeleidings-, speel- en onderwijsbehoeften van jonge kinderen.
- Houdt het kind volgsysteem actueel.
- Werkt aan de pedagogische/onderwijskundige inhouden zoals: protocollen, beleidscycli, onderwijsinhouden en -vormen, t.a.v. de ontwikkeling van jonge kinderen.

(De beroepsstandaard voor de jonge-kindspecialist, LBBO, 2017)

Jaarlijks wordt het beleidsplan herlezen door de jonge kind specialist. In overleg met de directie kan het plan worden bijgesteld. De jonge kind specialist zorgt ervoor dat het beleidsplan actueel blijft in het onderbouwteam.

5.3 ZORG

Drie keer per jaar heeft de leerkracht een interventie gesprek met de intern begeleider. In dit gesprek worden de onderwijsbehoeften en resultaten van de groep/leerlingen besproken.

Als blijkt uit de observatiegegevens dat een leerling een aantal doelen niet behaald op zijn ontwikkelingsniveau en daarbij een achterstand kan oplopen, wordt de intern begeleider hiervan op de hoogte gebracht. Tijdens het werkoverleg met het onderbouwteam wordt de casus voorgelegd en kunnen collega's advies geven voor begeleiding aan deze leerling. Als de aanpak niet voldoende resultaat oplevert, zal de intern begeleider de leerkracht begeleiden, observaties uitvoeren en indien nodig externe instanties inschakelen.

Bij een zorgleerling wordt er om de 6-8 weken een gesprek met de ouders gevoerd om de ontwikkeling te bespreken. De intern begeleider kan hierbij aanwezig zijn. Van het gesprek wordt een gespreksformulier ingevuld, zodat ouders kunnen meelesen in het ouderportaal.

Halverwege het schooljaar groep 2 stellen de leerkrachten de vraag of de doorgaande ontwikkeling van een kind wel gebaat is bij een overgang naar groep 3. Soms zijn kinderen in groep 2 nog zo gericht op het spelen en open onderwijsituaties dat de overgang naar groep 3 geen doorgaande ontwikkeling kan garanderen. Als dit het geval is, maken we gebruik van het protocol overgang groep 2 naar groep 3.

5.4 OVERLEG

Om te zorgen dat er binnen het onderbouwteam op dezelfde manier gewerkt wordt, is er regelmatig werkoverleg. In het werkoverleg groep 0 t/m 3 is er ruimte voor o.a. leerlingbespreking, zaken die er op dat moment toe doen en beleid. In een werkoverleg wordt het thematisch werken en het gebruik van de leerlijnen uitgebreid besproken.

In het onderwijsinhoudelijk overleg worden schoolbrede thema's besproken met input vanuit de verschillende kwaliteitskringen.

Het zorgteam overlegt vier keer per jaar. Het zorgteam bestaat uit specialisten op het gebied van taal, rekenen, meer- en hoogbegaafdheid, gedrag, jonge kind en intern begeleiders. In dit overleg worden de zorgleerlingen besproken die aangedragen zijn door de leerkrachten.

6 BIJLAGEN

6.1 JAARPLANNING

Maand	Themaweek	Planning	Maand	Themaweek	Planning
Augustus	Startweek	Jaarplanning doornemen, weekrooster afstemmen, eerste thema voorbereiden.	Februari	Week 4 Fase 2: Uitvoering	Rapport 1
Augustus/ september	Week 1	Grip op de groep. Dagelijks lessen vanuit de methode Vreedzame School.		Week 5 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (12).
	Week 2 Fase 0: Voorbereiding	Grip op de groep. Dagelijks Vreedzame School. Letter aanbieden (1). Start weektaak groep 2.		Week 6 Fase 3: Afronding Fase 4: Evaluatie	Afsluiting themahoek.
A-doelen	Thema 1 Fase 1: Oriëntatie	Themahoek inrichten met de leerlingen.	Voorjaarsvakantie		
	Week 2 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (2). Opening themahoek.	Maart B-doelen	Thema 4 Fase 0: Voorbereiding Fase 1: Oriëntatie	Themahoek inrichten met de leerlingen. Letter aanbieden (13).
	Week 3 Fase 2: Uitvoering			Week 2 Fase 2: Uitvoering	Opening themahoek.
Oktober	Week 4 Fase 2: Uitvoering	Kinderboekenweek. Letter aanbieden (3).		Week 3 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (14).
	Week 5 Fase 3: Afronding	Afsluiting themahoek.		Week 4 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (15).
	Week 6 Fase 4: Evaluatie Fase 0: Voorbereiding	Letter aanbieden (4).	April	Week 5 Fase 2: Uitvoering	
Herfstvakantie				Week 6 Fase 3: Afronding	Afsluiting themahoek. Letter aanbieden (16).
November A-doelen	Thema 2 Fase 1: Oriëntatie	Themahoek inrichten met de leerlingen. Letter aanbieden (5).		Fase 4: Evaluatie Fase 0: Voorbereiding	Pasen
	Week 2 Fase 2: Uitvoering	Opening themahoek.	Meivakantie		
	Week 3 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (6).	Mei B-doelen	Thema 5 Fase 1: Oriëntatie	Themahoek inrichten met de leerlingen. Letter aanbieden (17).
	Week 4 Fase 3: Afronding Sinterklaas, week 1.	Themahoek veranderen.		Week 2 Fase 2: Uitvoering	
	Week 2 Fase 4: Evaluatie	Letter S (Sint) aanbieden (7).		Week 3 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (18).
December	Week 3	Letter P (Piet) aanbieden (8).		Week 4 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (19).
	Kerstmis, week 1	Letter aanbieden (9).	Juni	Week 5 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (20). Signaleringslijst dyslexie groep 1 en 2.
	Week 2			Week 6 Fase 3: Afronding	Afsluiting themahoek.
Kerstvakantie				Thema Zomer Fase 4: Evaluatie	Letter aanbieden (21).
Januari	Fase 0: Voorbereiding	Letters herhalen. Start weektaak groep 1. Signaleringslijst		Zomer	Leerlijnen afronden. Rapport 2. Streefplan opslaan in leerling map.

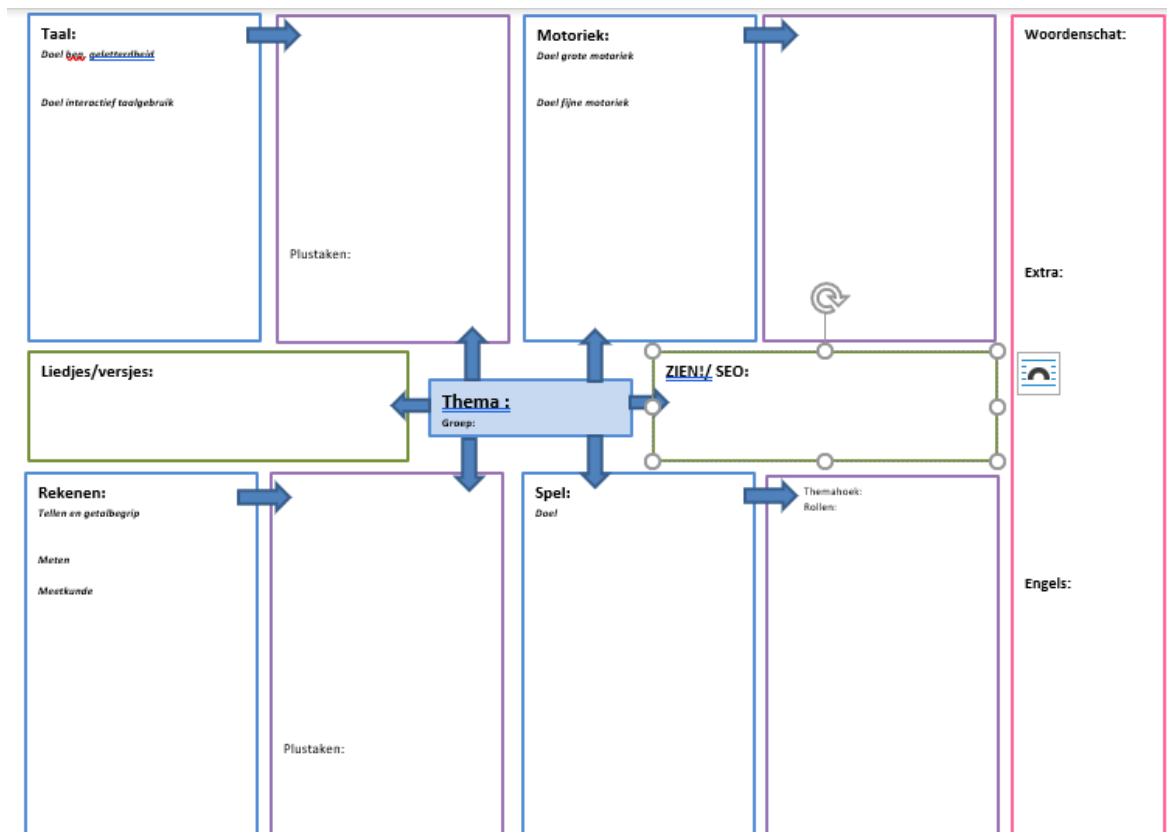
		dyslexie groep 2 invullen.			
A-doelen afroeden Start B- doelen	Thema 3 Fase 1: Oriëntatie	Themahoek inrichten met de leerlingen. Letter aanbieden (10).	Juli	Zomer	Letter aanbieden (22).
	Week 2 Fase 2: Uitvoering	Opening themahoek.		Zomer	Letters herhalen. We bieden de letters c, q, x, y, <i>niet</i> aan.
	Week 3 Fase 2: Uitvoering	Letter aanbieden (11). Vóór 1 februari: Streefplan opslaan in leerling map.			

6.2 THEMAOVERZICHT

De thema's staan niet vast en worden voorgaand aan ieder schooljaar bepaald. Dit om betekenisvolle en uitdagende thema's te kunnen aanbieden die passen bij de actualiteit. Hieronder een voorbeeld van de afgelopen jaren.

Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3
Augustus – september		
Dit ben ik Themahoek: Klaslokaal	School Themahoek: Klaslokaal	Baby Themahoek: Consultatiebureau
Oktober- november		
Bouwen Themahoek: Bouwplaats	Muziek Ontdekhoek: Instrumenten	Groente en fruit Themahoek: Markt/ Groenteboer
December		
Sinterklaas/Kerst Themahoek: Inpakhoek	Sinterklaas/Kerst Themahoek: Inpakhoek	Sinterklaas/Kerst Themahoek: Inpakhoek
Januari-februari		
Piraten Themahoek: Piratenschip	Vogels in de winter Themahoek: Dierenwinkel	Kleding Themahoek: Kledingwinkel
Maart-april		
Proefjes Ontdekhoek: Experimenteren	Thema lentekriebels)/ Lente x	Hulpdiensten Themahoek: Politiebureau/ Brandweerauto/ ziekenhuiskamer
Mei-juni		
Kunst Themahoek: Atelier	Boerderij Themahoek: Weiland vee/akkerbouw	Kamperen (landen) Themahoek: Camping
Juli		
Zomer x	Zomer/vakantie x	Vakantie x

6.3 THEMAPLAN

6.4 THEORETISCH KADER: SPEL

We spreken van spel als de volgende 4 kenmerken aanwezig zijn (volgens ontwikkelingspsychologe Kohnstamm, 1980):

1. Het bezig zijn is een doel in zichzelf. Een kind hoeft niets speciaals te bereiken.
2. Het kind is actief. Passief is geen spelen (tv kijken, voorgelezen worden).
3. Het kind heeft plezier tijdens het spel. En speelt omdat hij er zin in heeft.
4. Het vrijwillig bezig zijn.

Om de spelontwikkeling een kans te geven, moet aan een aantal voorwaarden voldaan worden:

1. Voldoende tijd tot spelen
2. Voldoende bewegingsruimte
3. Vrijheid geven om met het zelfgekozen activiteit bezig te zijn
4. Uitnodigende materialen
5. Regels in de klas moeten spel ondersteunen
6. Spelthema's aanreiken
7. Gevoel van veiligheid creëren.

Spelbegeleiding moeten plaatsvinden in de zone van naaste ontwikkeling (ervoor zorgen dat de leerling een stapje verder gebracht wordt in de spelontwikkeling).

Het spel zal op een hoger niveau komen:

- als kinderen zich beter leren inleven in de rol en in de spelsituatie.
- als kinderen voldoende informatie hebben over de situatie waarover ze spelen.
- als de kinderen beschikken over de taal die bij die situaties hoort en over de taal om met elkaar te overleggen.
- als kinderen hun handelingen en ideeën ook daadwerkelijk verwoorden.

- als kinderen hun spel beter op elkaar gaan afstemmen en rekening leren houden met elkaar ideeën.
- als het spel wordt uitgebreid met andere activiteiten, die de spelsituatie ondersteunen.

Bij al die aspecten is hulp en ondersteuning van de leerkracht nodig. Wat kan de leerkracht doen?

Richtlijnen spelbegeleiding door de leerkracht:

- Kinderen helpen zich in te leven in hun rol
- Kinderen informatie bieden over de situatie waarover ze spelen
- Kinderen helpen de situatie en handelingen verwoorden
- Kinderen helpen om plannen en ideeën op elkaar af te stemmen
- Nieuwe impulsen geven als het spel dreigt vast te lopen
- Het spel uitbreiden met andere activiteiten, die de spelsituatie ondersteunen
- Hulp bieden met materialen en middelen
- Kinderen helpen emoties uit te spelen
- Kinderen helpen reflecteren op het spel

Rol innemen tijdens de spelbegeleiding:

- Toeschouwer: Observeert (en moedigt aan).
- Stage-manager: Bereidt voor/ organiseert het speelveld (attributen, rollen). Geeft suggesties voor het spel, draagt inhoud aan, doet voor.
- Speelmaatje: Actie van leerlingen is leidend, leerkracht volgt en stuurt subtiel bij.
- Spelleider: Leerkracht neemt initiatief, verrijkt het spel.
(de Haan & Kuiper red., 2008).